

WWF

INFORMATION

**Eleverna skyddar
Victoriasjön**

**Grön korridor
hindrar utrotning**

**Biogas gör livet
lättare i Miombo**

**Människa och
natur i harmoni**
Civila samhället i fokus

Världsnaturfonden WWF är en helt oberoende och partipolitiskt obunden miljö- och naturvårdsorganisation som bildades 1961.

Med sina närmare fem miljoner supportrar är WWF en av världens ledande ideella naturvårdsorganisationer med projekt i mer än 100 länder. Verksamheten finansieras till största delen med gåvor från allmänheten.

WWF arbetar för att hejda förstörelsen av jordens naturliga livsmiljöer och bygga en framtid där människor lever i harmoni med naturen genom att:

- bevara världens biologiska mångfald
- verka för att förnybara naturresurser används på ett hållbart sätt
- minska föroreningar och ohållbar konsumtion.

Alla projekt samfinansieras med Sida.

Denna broschyr har tagits fram med stöd från Sida. Sida har ej deltagit i produktionen och ansvaret för innehållet är utgivarens.

© Världsnaturfonden WWF, 2016

Människa och natur i harmoni – civila samhället i fokus är producerad av Global Reporting. Omslag: Simon Rawles / WWF Tryck: Edita Bobergs

Människa och natur i fokus

För att WWF ska kunna nå sina mål om hållbar utveckling så räcker det inte att arbeta med enbart fokus på växter och djur, vi måste också arbeta tillsammans med de människor som bor i områdena där vi verkar. Därför är en viktig del av vårt arbete att också stödja lokala organisationer.

Människor som bor i de områden där WWF arbetar tillhör ofta marginaliserade grupper som lever i fattigdom och saknar inflytande i samhället. De är ofta beroende av lokala naturresurser för sin försörjning. Trycket på dessa områden ökar kraftigt i dag, eftersom lokalbefolkningen växer samtidigt som omvärldens behov av mark och naturresurser ökar. Detta hotar de traditionella samhällena och den biologiska mångfalden.

För att på lång sikt kunna skydda hotade djur och miljöer i dessa områden är det viktigt att arbeta tillsammans med civilsamhället. Uttrycket civilsamhället är ett samlingsnamn för alla de olika organisationer som finns i ett samhälle och som är oberoende från staten. Här finns allt från stora miljöorganisationer till små kooperativ som bildats i byar djupt inne i regnskogen.

Ett annat viktigt uttryck är ägarskap. Det betyder att det är människorna i de länder där WWF verkar som "äger" miljöarbetet: på lång sikt går det inte att rädda världens natur om det görs av människor och organisationer som kommer utifrån.

WWF stöttar ett flertal lokala organisationer i deras arbete för att skapa förutsättningar för att minska fattigdom, stärka lokalbefolkningens rättigheter och ett hållbart nyttjande av naturresurserna.

WWF bidrar alltså med kunskap, men själva jobbet utförs av de tusentals människor som anpassar kunskapen till de lokala förutsättningarna och omsätter den i praktiken.

Här berättar vi om några av våra insatser för att stärka och stödja alla de människor som arbetar för att skydda miljön, minska fattigdomen och bidra till en hållbar utveckling.

Innehåll

4	Skolan lär eleverna att skydda miljön kring Victoriasjön	16	Biogas gör livet lättare i Miombo
7	Smarta spisar sparar både skog och pengar	17	Samarbete över gränserna skyddar Borneos natur
7	Färre strömavbrott på Sumatra	18	Hållbar rotting ger ökade inkomster
8	Grön korridor hindrar utrotning	20	Mangroven – Madagaskars skattkammare
10	Regnskogsby ställer om från jakt till jordbruk	23	Medling löser konflikter i känsligt område
12	Nytt naturvårdsområde ger nya inkomster till massajbyar	23	Hela byn arbetar tillsammans för hållbar utveckling
15	Bybor värnar om fisket		

Skolan

lär eleverna
att skydda miljön kring Victoriasjön

UGANDA. Miljöproblemen hopar sig kring världens näst största söt-vattensjö, Victoriasjön. Det försämrar inte bara livsvillkoren för växt- och djurlivet utan också för miljontals människor som bor i regionen. Men i den ugandiska byn Kaswa har skolan och dess rektor gått i spetsen för ett mer miljövänligt samhälle.

När marken förstörs får vi problem med dåliga skördar, undernäring och fattigdom. Många familjer kan inte

täcka sina grundläggande behov. När familjerna inte har tillräckligt med grödor att sälja kan de heller inte betala skolväxterna för sina barn.

Det säger Joyce Kawooya, som är rektor för skolan i det lilla samhället Kaswa i Uganda. Människorna här är boskapsskötare och bönder och befolkningen växer snabbt, vilket gör att påverkan på marken och skogen blir stor. Träd huggs ner för att bereda plats för åkerplättar och kombinerat med olämpliga jordbruksmetoder och erosion gör det att markens näring läcker ut i floden och till slut hamnar i världens näst största sötvattensjö, Victoriasjön, som ligger några mil bort.

Sjön har sedan urminnes tider varit en viktig inkomstkälla för de människor som bor i närheten. Miljontals människor är i dag beroende av fisket och nästan allt det vatten som används i regionen kommer ursprungligen härifrån. Runt Victoriasjön lever dessutom mängder av zebror, flodhästar, antiloper och många fåglar.

Men sjöns ekosystem är i dag hotat. Trycket från fiskeindustrin är högt, övergödning skapar problem och de vattenhyacinter som breder ut sig över vattenytan försvårar fisket, minskar syremängden i vattnet och gör det dessutom svårt för solljuset att tränga igenom. Sedan 1970-talet har antalet inhemska fiskarter minskat med 80 procent och över 70 procent av skogstätet i avrinningsområdet har gått förlorat.

Miljöproblemen hotar inte bara växt- och djurlivet utan försämrar också livsvillkoren för de 27 miljoner människor som bor i området. Trots de rika naturtillgångarna lever över 60 procent under fattigdomsgränsen.

Men i Kaswa har invånarna bestämt sig för att skapa ett mer hållbart samhälle, med rektorn Joyce Kawooya i spetsen. Hon är en av de drivande krafterna bakom ett utbildningsprogram som med stöd från WWF sprider kunskap om miljöproblemen och hjälper invånarna att finna hållbara lösningar. Programmet utgår från skolan, där Joyce och hennes kollegor undervisar eleverna om hållbart jordbruk, hur de kan ta större ansvar för

miljön och föra informationen vidare till sina familjer.

– När eleverna går hem tar de med sig kunskapen och sprider den i hela samhället. Föräldrarna kommer också till skolan och kan lära sig direkt.

Tidigare hade skolan en traditionell katederundervisning som utgick från skolböckerna. I dag använder Joyce Kawooya verkligheten utanför klassrummet som exempel. Eleverna tränas dessutom i att tänka självständigt och fatta egna beslut. Engagemanget är stort.

– Barnen har till och med rest till Tanzania och Kenya för att visa hur de arbetar. Men framför allt diskuterar de verkliga problem i skolan och lär sig hur de kan bevara sin miljö. Bland byns övriga invånare märks också en markant skillnad och många försörjer sig i dag genom nya aktiviteter som inte utarmar naturen. Lokala intressegrupper ägnar sig åt till exempel trädplantering, kycklinguppfödning, tillverkning av korgar och mattor, biodling och framställning av kolbriketter. Allt detta är resultat av WWFs satsningar på lärande för hållbar utveckling.

FOTO: GERMUND SELLGREN/WWF

Joyce Kawooya, rektor.

”När eleverna går hem tar de med sig kunskapen och sprider den i hela samhället. Föräldrarna kommer också till skolan och kan lära sig direkt.”

– När människor har alternativ använder de inte längre våtmarken för sina odlingar. Tidigare var det också många som tog sand och lera från våtmarkerna för att tillverka tegelstenar, men nu sker tillverkningen på höglandet i stället där inte en känslig våtmarks-miljö drabbas, säger Joyce Kawooya. Hon har själv skaffat sig en trädodling som förser henne med både bränsle till matlagningen och en extrainkomst. Framför allt har hon nu makt att påverka både sin egen och samhällets utveckling.

– I dag kan jag bidra till förändring på miljöområdet. Jag utbildar människor i andra byar och vet hur man kopplar deras miljöproblem till det samhälle de lever i. Jag känner att jag har många möjligheter.

FAKTA OM PROJEKTET

Programmet bidrar till att stärka det civila samhället i Uganda, Kenya, Rwanda och Tanzania så att människor kan engagera sig politiskt och driva opinion för en hållbar och rättvis tillväxt. Programmet skyddar också värdefulla naturområden med hjälp av lokal förvaltning av naturresurser.

FOTO: GERMUND SELLGREN/WWF

Dada Asha som driver restaurang i byn har fått mycket bättre ekonomi tack vare den smarta spisen.

Smarta spisar sparar både skog och pengar

TANZANIA. En mer effektiv spis kan få långtgående konsekvenser för människors liv. Följ med till byn Mabilioni i Tanzania där nya spisar på kort tid har minskat trycket på naturresurserna samtidigt som människors livsvillkor har förbättrats.

Mabilioni ligger i skuggan av bergskedjan Pare i nordöstra Tanzania. Området räknas som halvöken och det är svårt att hitta ved för matlagning. Eftersom både kvinnor och barn ägnar mycket tid åt att samla bränsle har de lite tid över till annat arbete eller riskerar att missa skolan.

Men tack vare nya och mer effektiva spisar har förbrukningen av ved i byn nu mer än halverats. Det vittnar Dada Asha om, en småföretagare som driver en liten restaurang i byn. Restaurangen försörjer såväl henne som ytterligare sex personer. Det krävs mycket ved för att hålla grytorna kokande, ved som hon köper på marknaden. Den mer effektiva spisen har hjälpt henne att spara motsvarande en genomsnittlig månadsinkomst varje månad. Hon slipper också rök och öppna lågor.

– Sedan jag skaffade ny spis för fyra månader sedan har jag lyckats spara

120 000 shilling. Med min inkomst är det en hel del, säger Dada Asha.

Men det var inget gudomligt ingripande som gav Dada Asha en spis. Den byggde hon själv tillsammans med människor från byn som har gått en tredagarsutbildning hos WWFs lokala partnerorganisation SMECAO. Cirka 450 hushåll i Mabilioni har nu bytt till de nya spisarna, som består av lera, tegel och cement. Mellan 2007 och 2014 har 100 000 energisnåla spisar byggts inom ramen för WWFs projekt för hållbar energi i flera olika afrikanska länder och de sparar varje år 6,4 miljoner träd.

För Dada Asha betyder spisen inte bara att hon under fyra månader har sparat motsvarande 115 kronor eller fyra genomsnittliga månadsinkomster i Mabilioni. Hon har också fått en markant förbättrad arbetsmiljö.

– Eftersom kaminen har skorsten slipper jag röken och infektioner i luftvägarna och ögonen, och jag bränner mig inte på elden eftersom det inte finns några öppna lågor. Det är bara fördelar.

FÄRRE STRÖMAVBROTT PÅ SUMATRA

INDONESIEN. Hasyim Usman är 58 år gammal och ledare för ett distrikt som består av tio byar i Aceh på Sumatras nordspets. Sedan några år har samhället där han bor elektricitet, men bara några timmar varje dag. Men samtidigt bubblar det paradoxalt nog av energi under marken. Där finns stor vulkanisk aktivitet som den indonesiska staten nu vill använda för att producera geotermisk energi och minska sitt beroende av kolkraft.

Efter att ha fått utbildning från WWF sitter Hasyim Suamtra nu med vid förhandlingarna mellan de lokala beslutsfattarna och energiföretagen. Innan kraftverken byggs ska människorna som bor i området dessutom ge sitt tillstånd. Framöver kan de bevaka att energibolagen följer regelverket.

”Kraftverken kommer att skapa jobbmöjligheter för människor från trakten och våra gemensamma aktiviteter kan genomföras utan strömavbrott. Men miljön måste skyddas så att våra barn i framtiden kan få fördelar både från miljön och från energiutvinningen,” säger Hasyim Usman.

Grön korridor hindrar utrotning

FOTO: SEUB NAKASATHEIN

THAILAND/MYANMAR. – När stora skogsområden bryts upp kan djuren inte längre röra sig fritt, vilket i sin tur riskerar leda till inavel och utrotning. Av det skälet är det så viktigt att det finns naturstråk – ”gröna korridorer” – som binder samman olika skogsområden. Det säger Panudet Kerd mali som är generalsekreterare för Seub Nakasathein-stiftelsen i Thailand.

En gång i tiden var området mellan Bangkok och den burmesiska östkusten helt täckt av regnskog. I dag finns allt mindre delar av skogen kvar – och nu är risken stor att ännu mer försvinner!

Staden Dawei i sydöstra Myanmar (Burma) ligger närmast diagonalt, rakt västerut från Thailands huvudstad Bangkok (längs samma kust som Phuket). I Dawei pågår arbetet med att bygga en djuphavshamn som har förutsättningar att bli en viktig utskeppningsplats för thailändska företag.

För att binda samman Dawei och

Bangkok planeras en väg mellan de två städerna. Vägen kommer att gå genom Dawna Tenassarim-regionen som är ett av de viktigaste regnskogsområdena i Sydostasien. Här finns tiger, elefant, sambarhjort, malajbjörn och många andra hotade arter.

Samtidigt befinner sig regionen i snabb social och ekonomisk utveckling. Det behövs arbetstillfällen, utbildning, hälsovård och annat. Skogen är också under hårt tryck på grund av illegal skogsavverkning, jakt, omvandlingen till plantager, och byggandet av infrastruktur som dammar och vägar. Det handlar därför om att hitta en balans mellan exploatering och skyddandet av miljön,

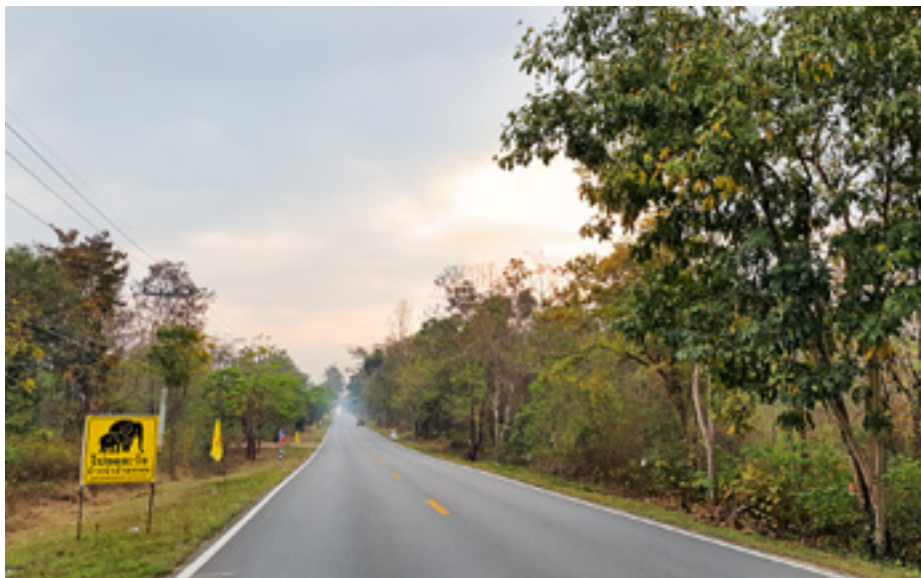
något som inte är helt enkelt. Samtidigt ligger skyddet av miljön också i lokalbefolkningens intresse.

Seub Nakasathein-stiftelsen i

Thailand arbetar framför allt med att skydda och bevara skogen i Kanchanaburi-provinsen, som ligger på den thailändska sidan av gränsen.

– Seub är den viktigaste miljöorganisationen i området. Genom samarbetet med dem kan vi nå ut till de människor som kan spela en nyckelroll i arbetet med att skydda miljön, säger Wandee Krichanan som arbetar för WWF i Thailand.

WWF har stött Seub-stiftelsen som bland annat tagit fram en studie om hur

FAKTA OM PROJEKTET

Arbetet i Thailand och Myanmar ingår i ett större program som WWF driver i Mekongregionen. Förutom Thailand och Myanmar ingår Laos, Kambodja, Vietnam och delar av södra Kina i programmet. Mekongregionen är ett av WWFs prioriterade områden, eftersom det rymmer en mycket rik biologisk mångfald med många arter som inte finns någon annanstans på jorden.

Målet med projektet är att skydda den biologiska mångfalden och samtidigt säkra lokalbefolkningens försörjningsmöjligheter.

FOTO: WANDEEN KRICHANAN

Panudet Kerd mali, generalsekreterare Seub.

de naturstråk, som kallas gröna korridorer, skulle kunna bidra till att skydda miljön. Seub arbetar nu för att korridorerna ska bli en del av myndigheternas officiella plan för regionen.

För Panudet Kerd mali som är generalsekreterare på Seub handlar det framför allt om att stärka vanliga människors möjligheter att delta bevarandet av skogen och samtidigt stärka deras försörjningsmöjligheter. Genom att föra samman boende och gemensamt utveckla en markanvändningsplan för området vill Seub få till stånd en dialog med myndigheterna. Det här sker bland annat genom att människor i området får träffas och lära sig mer om det som pågår, men också att folk får möjlighet att föra fram sina egna åsikter till de som styr. Genom Seub får olika lokala organisationer också stöd av miljöexperter från andra delar av världen så att de själva kan följa med och övervaka utvecklingen.

– Rapporten vi tagit fram för en grön

korridor är ett viktigt verktyg i kontakten med myndigheterna, men också för att öka kunskapen hos människor i byarna så att alla ska förstå hur viktigt det är att vi bevarar miljön, fortsätter Panudet Kerd mali.

Det lever flera olika etniska grupper i gränsområdet mellan Myanmar och Thailand. Många driver små jordbruk där de odlar sockerrör, ris, majs, kassava och annat. På den thailändska sidan finns också en del turism.

Det arbete som nu pågår i Thailand hoppas Seub ska kunna utvecklas vidare i Myanmar. Ett mål är att koppla samman lokala organisationer i de båda länderna.

– Det är som ett pussel där vi börjar med några bitar här i Thailand. Nu hoppas vi kunna bygga vidare också på andra sidan gränsen. Lyckas vi med det så kan vi ytterligare stärka arbetet för miljön! konstaterar Panudet Kerd mali.

”Det är som ett pussel där vi börjar med några bitar här i Thailand. Nu hoppas vi kunna bygga vidare också på andra sidan gränsen. Lyckas vi med det så kan vi ytterligare stärka arbetet för miljön!”

Regnskogsby

ställer om från jakt till jordbruk

KAMERUN. – Tidigare jagade vi mycket inom nationalparkens gränser, även om vi visste att det inte var tillåtet. Nu vet vi mer och vi har förstått att jakten också påverkar vår egen framtid. Därför startade vi istället ett eget kooperativ för att föda upp djur och odla.

Kang Loius, är 28 år och ordförande för ungdomsorganisationen EKAKU i samhället Bangem, alldeles i utkanten av den stora Bakossi-parken i Kamerun.

I det jättelika hav av regnskog som täcker Afrikas hjärta finns ett antal platser med ovanligt rik biologisk mångfald. En av dessa är bergs- och regnskogsområdet Bakossi i sydvästra Kamerun. Här finns det största sammanhängande området av molnregnskog i Väst- och Centralafrika och området är viktigt för skogselefant, den utrotningshotade apan drill och schimpans.

Regnskogen förser också dem som

bor i dess närhet med mat. Bushmeat – som det kallas – kan vara allt från långsvansade myrkottar till apor och för många människor är köttet från regnskogen den enda säkra källan till protein: det finns inga affärer där de kan köpa fryst kyckling och förresten så skulle

”Vi vet vilka effekter bekämpnings- och gödningsmedel har på marken och vattnet, så därför använder vi inte kemikalier, utan naturligt gödsel för våra odlingar.”

knappast någon ha råd med det ändå. Bushmeat går dessutom att sälja.

Så om djuren i nationalparken ska fredas måste de som lever i området hitta andra sätt att försörja sig på. Det var av den anledningen som WWF började stödja grupper av bland annat ungdomar som ville starta egna kooperativ istället för att jaga. Hittills har ungdomarna börjat föda upp grisar och odla majs, kassava och andra grödor. En av medlemmarna är Epie Solange som är 24 år.

– Det har hänt mycket sen vi började. Genom vår förening har jag också fått ett litet lån som jag kunde använda för att köpa skolmaterial till mina barn, berättar hon.

I byn Bangem finns även ungdoms-

organisationen AWASE som förutom att syssla med djuruppfödning också börjat odla grönsaker utan bekämpningsmedel.

– Vi vet vilka effekter bekämpnings- och gödningsmedel har på marken och vattnet, så därför använder vi inte kemikalier, utan naturligt gödsel för våra odlingar, berättar Sone Edie. Men det har inte varit lätt att nå så här långt. Kycklingar och grisar drabbas lätt av sjukdomar och dör. Foder är dyrt och det är långt till närmaste marknad.

– Vägarna är otroligt dåliga och det är svårt att transportera våra varor till städerna. Därför är vi beroende av de som kommer hit och köper det vi odlar. Vi skördar bara när vi är säkra på att vi kan sälja, annars riskerar det att ruttna bort, konstaterar Epie Nkwelle som är ordförande för AWASE.

WWF hjälper bland annat kooperativen att lära sig framställa foder på ett effektivt sätt, förhandla med transportföretag och hitta sätt som gör att organisationerna gemensamt kan stärkas.

Ekoute Janet tycker att saker blivit mycket bättre sedan projektet började:

– I början var det svårt för mig att betala för det foder som mina kycklingar behöver. Vi visste inte heller så mycket om hur vi skulle göra. I dag dör färre kycklingar för vi har lärt oss hur viktigt det är med renlighet, konstaterar hon.

Janet Molisa Mukoko arbetar för WWF i Kamerun. Hon menar att även om det stöd människor fått genom projektet varit litet räknat i pengar, så har det ändå haft stor betydelse, eftersom det gjort det möjligt för människor att organisera sig och börja omställningen från illegal jakt till uppfödning och jordbruk.

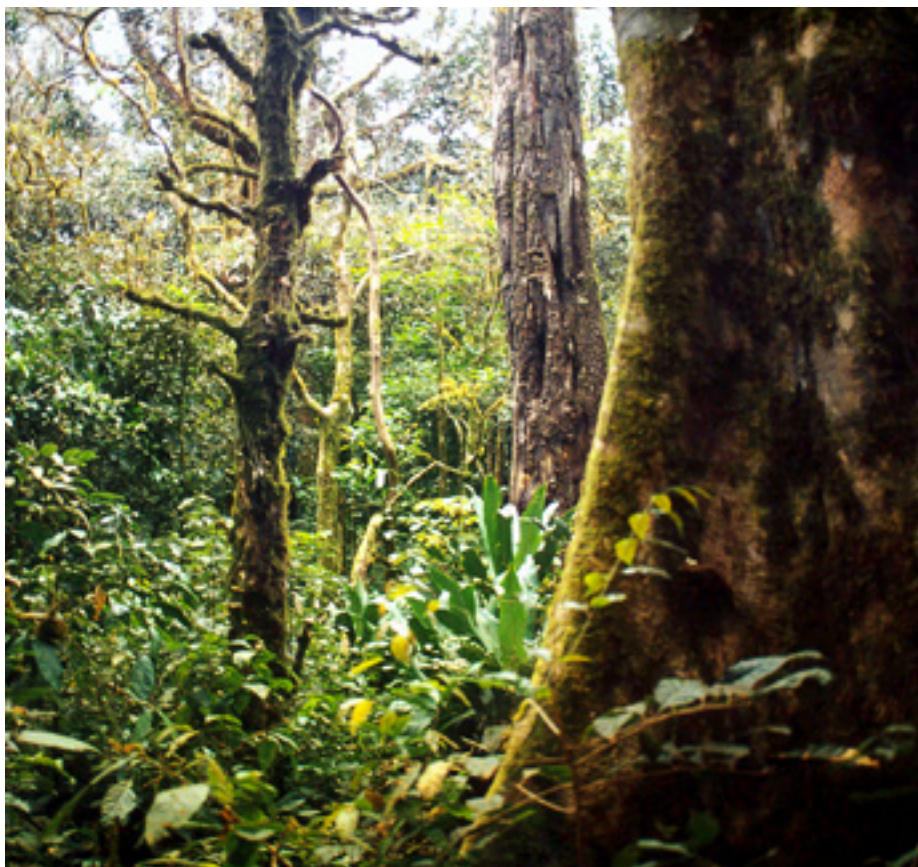
– Den stora utmaningen är hur vi tillsammans kan skapa en win-win situation där djuren i nationalparken skyddas samtidigt som de människor som lever i utkanten av nationalparken kan få det bättre. För att det ska lyckas måste människor organisera sig så att de själva kan förbättra sina liv, konstaterar Janet Molisa Mukoko.

FOTO: JANET MUKOKO / WWF KAMERUN

Kang Loius, 28 år, är ordförande i ungdomsorganisationen EKAKU.

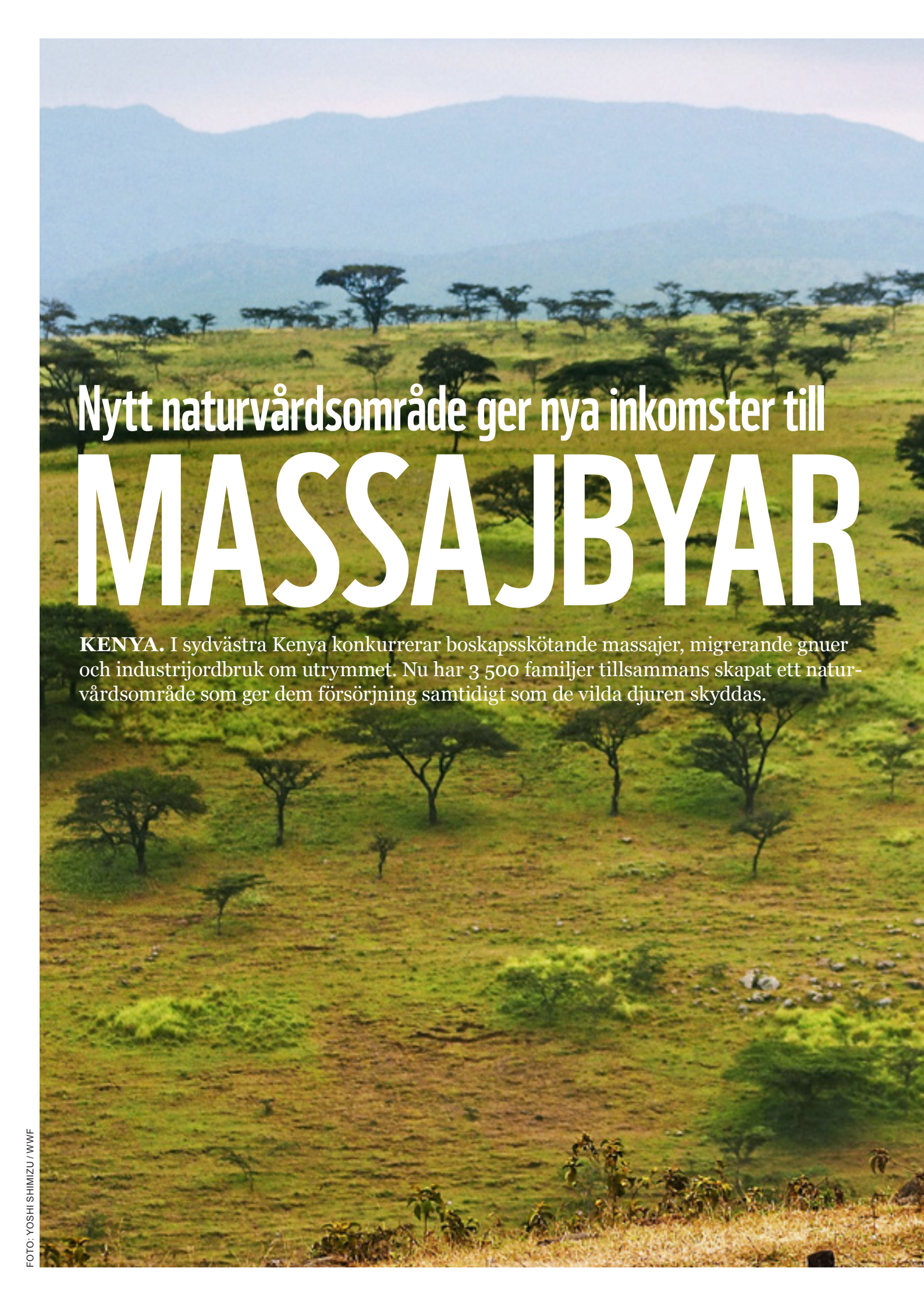
FOTO: FREDERICK J. WEYERHAEUSER / WWF

EN SJÄTTEDEL AV VÄRLDENS REGNSKOG

Bakossiområdet är den västligaste delen av regnskogarna i centrala Afrika och området gränsar till Kongobäckenets enorma avrinningsområde. Här finns ungefär en sjättedel av all världens regnskog. Regionen omfattar sex länder, med runt 75 miljoner invånare och närmare 250 olika grupper av ursprungsbefolkningar.

Projektet i Kamerun fokuserar på att stärka lokala organisationer för att befolkningen ska få ett större inflytande över beslut som rör deras levnadsförhållanden. I Bakossi har projektet så här långt hjälpt 6 000 människor att förbättra sina inkomstmöjligheter på ett hållbart sätt.

A wide-angle photograph of a savanna landscape. In the foreground, there's a grassy field with scattered acacia trees. The middle ground shows a line of more trees, and the background features a range of blue mountains under a clear sky. The text is overlaid on the upper half of the image.

Nytt naturvårdsområde ger nya inkomster till MASSAJBYAR

KENYA. I sydvästra Kenya konkurrerar boskapsskötande massajer, migrerande gnuer och industrijordbruk om utrymmet. Nu har 3 500 familjer tillsammans skapat ett naturvårdsområde som ger dem försörjning samtidigt som de vilda djuren skyddas.

Varje sensommar äger ett unikt skådespel rum i naturreservatet Masai Mara i sydvästra Kenya. Från Serengeti, på andra sidan gränsen

mot Tanzania, rör sig över en miljon gnuer norrut tillsammans med hundratusentals zebbor och antiloper. Efter några månader, när savannen är nedbetad, vänder djuren söderöver igen. I gräsätarnas närhet ruvar rovdjur som lejon, leoparder och geparder. I århundraden har djuren gjort samma vandring på jakt efter det bete som följer i regnens spår. Men de stora mängderna djur kräver utrymme och ibland leder regnen dem bortom reservatens gränser. Utanför Masai Mara lever massajerna, boskapsnomader som är beroende av betesmark för sin överlevnad. När reservatet bildades på 1960-talet var det här ett glest befolkat område. Men befolkningen har växt snabbt under de senaste decennierna och så även antalet tamdjur. Det har ökat konkurrensen om betet och också skapat fler konflikter mellan människor och rov-

djur. Masai Maras livsnerv – den viktiga Mara-floden – lockar dessutom storskaliga industrijordbruk till området. Allt det här har lett till en drastisk minskning av antalet vilda djur. 29-åriga Moses Sikona bor i Siana alldeles norr om Masai Mara. Han konstaterar att livet som boskapsskötare har blivit allt tuffare.

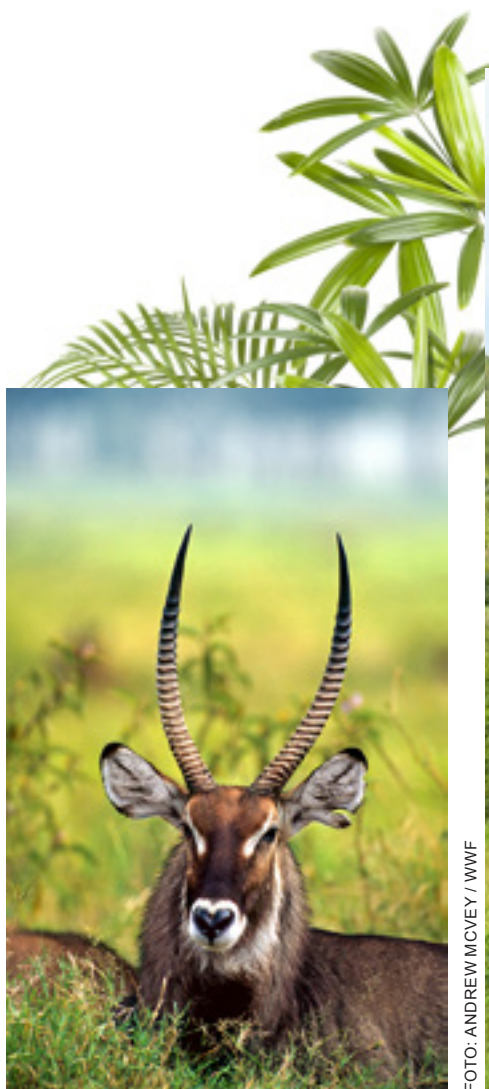
– Utrymmet är för litet för att föda alla våra djur och vi saknar alternativa inkomstmöjligheter. I jakten på alternativ försörjning har en del familjer sålt sin mark till investerare som har anlagt majs- och veteodlingar. Men det har bara

”För att vi ska kunna överleva som folk har vi kommit överens om att vår mark ska användas till att skydda de vilda djuren som kan locka turister och ge oss en inkomst.”

gett kortsiktig försörjning, samtidigt som stora landområden har hägnats in vilket hindrar gnuernas vandring.

Men de 3 500 familjerna i Siana har valt en annan väg för att hitta försörjning för sig och för kommande generationer. Inspirerade av liknande projekt som har rönt framgång på andra håll i Kenya har alla markägare gått samman i en egen organisation och skapat ett ca 10 000 hektar stort naturvårdsområde tillsammans med lokala myndigheter och WWF.

– För att vi ska kunna överleva som folk har vi kommit överens om att vår mark ska användas till att skydda de vilda djuren som kan locka turister och ge oss en inkomst. Naturvårdsområdet hindrar också utförsäljning av marken, säger Moses Sikona. Mot en avgift kommer han och de andra markägarna att låta ansvarsfulla turistföretagare bygga exklusiva stugor i området – pengar som delas mellan alla familjer. Samtidigt bildas en skyddande buffertzon intill reservatet som patrulleras av lokalbefolkningen och som gör det möjligt för de

Defassa waterbuck i Masai Mara.

Moses Sikona, boskapsskötare vid naturvårdsområdet i Masai Mara.

vilda djuren att fortsätta vandra. Massajer som saknar boskap livnärde sig tidigare ofta som jägare. Att döda lejon var dessutom ett sätt för unga män att bevisa sin manlighet. Nu har situationen förändrats.

– Naturvårdsområdet har i stället skapat vänskap mellan människor och djur eftersom vi kan dra fördel av dem och eftersom ekoturismen växer snabbt ökar chanserna att få jobb, säger Moses Sikona. När massajbyarna och turistföretagen inledde sitt kompanjonskap vid en symbolisk ceremoni var det första steget på ett samarbete som ger Moses Sikona och de andra familjerna större makt över sin egen framtid.

– I framtiden kan våra barn försörja sig genom naturvård och samtidigt skapa en bättre miljö och ett rikare djurliv.

FOTO: ANDREW MCVEY / WWF

Bybor värnar om fisket

BORNEO. – Här i våra byar har vi levt på fiske i generation efter generation. Jag vill att mina barn ska kunna fiska i framtiden. Därför är det så viktigt att vi skyddar sjön Danau Hai från överfiske.

Pak Arson är 59 år gammal och kommer från en släkt som i flera generationer fiskat längs Katingan-floden i den indonesiska delen av ön Borneo. Själv har Pak fiskat ända sedan han var liten och han vet hur pris och tillgång på fisk kan variera genom åren.

– Men de senaste åren har vi sett att allt fler börjar fiska och att konkurrensen om fiskevattnen ökar. Det var också därför som vi här i byn Tumbang Runen insåg att vi måste skydda sjön mot rovfiske, fortsätter Pak Arson.

De flesta som lever längs floden är dajakar, det vill säga ursprungsbefolkningen på Borneo. Till stor del livnär de sig på vad skogen och floderna kan ge såsom fiske, jordbruk och insamling av rotting. Många arbetar numera också på de oljepalmsplantager som blir allt fler i takt med att regnskogen huggs ned.

Borneos ursprungsbefolkning pressas av exploateringen av naturresurser, men också av inflyttning av människor från mer tätbefolkade delar av Indonesien. Utvecklingen innebär också att mängden fisk minskar i Katingan-

Lamsiah lever på att sälja fisk.

floden och de omkringliggande sjöarna.

Hans hustru Lamsiah Parson, som är 40 år, har alltid fiskat tillsammans med sin man.

– Fram till år 2000 kunde vi leva helt på fisket, men sedan dess har det inte gått att fånga tillräckligt mycket fisk, så min man fick försöka hitta ett annat arbete, berättar Lamsiah. Han började arbeta på en av oljepalmsplantagerna, men själv fortsatte Lamsiah att fiska i de små sjöarna runt byn. Hon

torkar och saltar fisken för att därefter sälja den till uppköpare som sedan transporterar fisken till distrikthuvudstaden hundra kilometer upp längs floden.

Med stöd av WWF, det regionala fiskerikontoret och personal från den närliggande nationalparken, Sebangau, har Lamsiah och andra bybor börjat föda upp fisk i trätunnor. Folk i byarna har också skapat regler för fisket längs floden. Bara de som lever här har rätt att fiska och näten får inte ha för små maskor. Den som bryter mot reglerna kan dömas till böter. Genom att ta tillvara resurserna på ett mer hållbart och ansvarsfullt sätt kan människor i byn försäkra sig om en mer regelbunden inkomst från fisket.

– Det stöd vi fått från WWF har varit viktigt. Sjön är som ett skafferi för oss, särskilt när fångsten i floden minskat, säger Lamsiah.

Ett övergripande problem är att de människor som lever längs floden inte har haft kunskap om sina rättigheter och hur man försvara dem i ett modernt samhälle. Det finns dock en stark tradition av byråd, som har använts för att införa nya regler för fisket.

Sarah Kapfunde-Mutoko har fått både tid över och renare luft i huset med den nya biogasen som energikälla.

Biogas gör livet lättare i Miombo

ZIMBABWE. – Nu behöver mina barn inte längre vara rädda för att jag ska skicka iväg dem och leta ved när de kommer hem från skolan, istället har de tid för att göra sina läxor. Själv har jag också fått mer tid för annat jag behöver göra.

Sarah Kapfunde-Mutoko tittar upp från matlagningen och ser nöjd ut. Den tid då köket var fyllt av rök från den vedeldade spisen är över. Matlagningen går bättre nu och energin från biogasen räcker till och med till husets lampor!

Sarah Kapfunde-Mutoko bor i distriktet Mutoko i östra Zimbabwe som i sin tur utgör en del av det som brukar kallas Miombo. Miombo är ett ekosystem med torrskog som täcker nära 3,6 miljoner kvadratkilometer i östra och södra Afrika och som omfattar delar av länderna Zimbabwe, Zambia, Botswana och Malawi. Området sträcker sig ungefär 250 mil i öst-västlig och 200 mil i nord-sydlig riktning och storleken motsvarar mer än 1,5 Indien! Även Tanzania, Angola, Sydafrika och Mozambique har miomboskog.

Landskapet domineras av savanner och mjuka, rullande kullar där de maje-

stätiska trädens kronor sträcker sig upp mot himlen. Här finns en av Afrikas största elefantpopulationer, spets- och trubbnoshörningar och ett rikt fågelliv. Andra delar av Miombo, som i östra Zimbabwe, är torrare med hett klimat, låga träd och lite regn.

I Miombo lever också människor som behöver mat, bränsle och annat för sin försörjning. I takt med att befolkningen ökat växer också trycket på naturen. Jakt på småvilt gör att många djurarter riskerar att försvinna och behovet av ved ökar avskogningen. Bara i Zimbabwe beräknas 70 procent av landsbygdsbefolkningen vara beroende av ved som största energikälla.

Hur gör man då för att bryta denna onda cirkel?

Med stöd från Sida och lokala aktörer har WWF startat ett pilotprojekt för biogas som alternativ till ved. I projektet används kodynga och annat överblivet

biologiskt nedbrytbart material (bland annat från *Jatropha*-frön) i framställningen av biogas.

Biogasen framställs genom att kodynga och jordbruksavfall bryts ned med hjälp av bakterier (rötning) i en stor tank. Biogasen ersätter sedan ved som annars skulle bidra till avskogning och utsläpp av växthusgaser. Restprodukten från biogasanläggningen blir också ett utmärkt naturgödselmedel som hjälper byarna att producera mat i en region där torka och svält förekommer. Minskad vedåtgång och behov av konstgödsel ger också besparing i tid och pengar. Sammanlagt blir det bättre både för skogen, klimatet och för utsatta människor i projektet.

På kort tid har de första familjerna blivit självförsörjande när det gäller energi, samtidigt som de nu kan hantera jordbruksavfall och samtidigt återföra näringsämnen till marken, vilket i sin tur minskat behovet av att köpa gödnings-

medel. Ekonomiskt har projektet också inneburit att familjerna sparar pengar.

– Det finns många fördelar med att använda biogas, inte minst därför att det är mycket lättare att få en jämn värme för matlagningen. Och så slipper vi röken och luftföroreningarna inomhus, fortsätter Kapfunde-Mutoko.

En som däremot inte var lika entusiastisk från början var hennes man Gumisai.

– Jag var tvungen att ta en del av vårt majsält för att skapa utrymme för den rökammare som behövs. Då kändes det helt galet att behöva förstöra en del av våra odlingar, men nu märker vi tydligt vilken nytta vi har av det här. Som du ser så går allt i huset – matlagning, ljus och värme – på biogas. Det är helt fantastiskt! Nu ser jag också fram mot nästa odlingsäsong då vi kommer att kunna använda vårt eget biologiska gödningsmedel som kanske helt kan ersätta det kemiska. Dessutom är det kul att många andra är nyfikna. Vi har helt enkelt blivit rätt poppis här i byn!, fortsätter Gumisai Kapfunde-Mutoko och skrattar.

Anläggningen har väckt så pass stort intresse att de har skolklasser som besöker

”Det finns många fördelar med att använda biogas, inte minst därför att det är mycket lättare att få en jämn värme för matlagningen. Och så slipper vi röken och luftföroreningarna inomhus.”

den. Tanken är nu att han och de andra i pilotprojektet ska kunna vara med och bygga nya biogasanläggningar. Förutom biogas så pågår det flera andra pilotprojekt i Miombo-regionen, bland annat för att utveckla produktion av honung och minska konflikten mellan människor och elefanter längs elefanternas vandringsleder mellan de olika parkerna.

– Att människor lokalt kan få den försörjning som de behöver är förutsättningen också för att naturen ska kunna bevaras. Därför måste vi hitta ett samspel mellan miljön och de som lever i Miombo, konstaterar Peter Roberntz som arbetar på WWF i Sverige.

MIOMBOPROJEKTET

Syftet med projektet är att stärka civilsamhället och arbeta mot en bättre förvaltning av naturen i den stora Miombo-regionen. Genom att stödja utvecklingen av lokala organisationer bidrar WWF till att människor i byar och samhället bättre förstår värdet och möjligheterna med naturen.

Stödet ger också människor ökad förmåga att påverka och samarbeta med myndigheter och företag om hur naturresurserna kan förvaltas och skyddas. Genom projektet kan människor i byarna gemensamt – och i samspel med naturen – utveckla alternativ till försörjning och energianvändning.

Några exempel på andra projekt inom Miombo-programmet är framställning och försäljning av honung, torkning av tobaksblad utan att avskoga och upprättandet av ”korridorer” mellan byar där elefanter kan vandra utan att komma i konflikt med människor.

Samarbete över gränserna skyddar Borneos natur

BORNEO. Ön Borneo, som delas mellan Malaysia, Indonesien och Brunei är en av de platser i världen där den biologiska mångfalden är som störst. Här finns fortfarande stora områden av regnskog liksom flera nationalparker. Men avskogningen av Borneo pågår för fullt. Industriella plantager, som till exempel oljepalmsodling, kräver ny mark, gruvnäringen breder ut sig och röjning av mark för svedjebruk är ett problem.

Borneo är också hem för Dajakerna – ett samlingsnamn för de cirka 200 grupper av ursprungsbefolkningar som lever på Borneo. I dag uppgår de till ungefär 500 000 människor, som har en rik och på många sätt unik kultur. De människor som lever på höglandet, i hjärtat av Borneo, försörjer sig på småskaligt jord- och skogsbruk, fisk och boskap. De har länge levt i balans med naturen och med

nära kontakt mellan olika etniska grupper. Men ett problem är att deras traditionella land delas mellan två stater, Indonesien och Malaysia.

För drygt tio år sedan bildade människor från fyra etniska ursprungsgrupper en gemensam, gränsöverskridande organisation för att kämpa för sin kultur, för miljön och för sina rättigheter.

– FORMADAT bildades här – och av oss – för att vara till nytta för alla som bor här längs gränserna i hjärtat av Borneo. Vi förenas i en gemensam tanke och en gemensam färd framåt för att skydda vårt land, våra rättigheter, vår miljö och vår kultur, säger Pak Lewi som är en av ledarna för FORMADAT. År 2015 fick organisationen FN-organet UNDPs särskilda Ekvator-pris som delas ut till organisationer som utvecklat innovativa lösningar som bidrar till en hållbar

”Organisationen FORMADAT bildades av oss för att vara till nytta för alla som bor i hjärtat av Borneo. Vi förenas för att skydda vårt land, våra rättigheter, vår miljö och vår kultur.”

utveckling. FORMADAT fick priset för att man bland annat utvecklat en lokal livsmedelsproduktion som också är bra för miljön.

WWF bidrar till att människor själva kan skapa en hållbar framtid på denna unika ö genom att stärka viktiga sammanhållna grupper av ursprungsbefolkningen som till exempel organisationen FORMADAT.

Hållbar rottingproduktion ger bättre ekonomi och en starkare gemenskap.

Hållbar rotting ger ökade inkomster

LAOS. – Förra året tjänade vår by flera tusen dollar på att odla och sälja rotting. Det är ett viktigt bidrag till hushållen, eftersom de flesta är beroende av småskaligt jordbruk för sin försörjning. Det säger Xiengkeua Sibounheuang som arbetar med plantering och uppdrivning av rottingplantor i byn Sopphouane i Laos.

Sopphouane är en liten by med 400 invånare, nära gränsen till Vietnam. Här har människor arbetat med utvecklingen av en hållbar rottingproduktion sedan 2006. Genom detta har många i byn lyckats öka sina inkomster, samtidigt som gemenskapen stärkts.

– Under de år som gått har jag deltagit i flera olika utbildningar. Förutom de pengar som går till byn har rottingen också gjort att vi fått det bättre. Mina barn är vuxna nu, men tack vare inkom-

sten kan vi betala en stor del av våra kostnader för mat, medicin och annat och samtidigt få lite pengar över, berättar Xiengkeua Sibounheuang och visar upp den egna plantskolan där skotten växer.

Linthong Vilaisack är ansvarig för byns skogskommitté. Han är också nöjd:

– Vi är väldigt stolta över att våra rottingprodukter nu säljs på EU-marknaden. Samtidigt som skogen ger bättre skydd för djurlivet skapar vi arbetstillfällen för människor från byn, konstaterar han.

Ett viktigt steg i arbetet har varit att få rotting-produktionen FSC-certifierad. FSC (Forest Stewardship Council) är en oberoende, internationell organisation som uppmuntrar till miljöanpassat, samhällsnyttigt och ekonomiskt livskraftigt bruk av världens skogar. I Laos FSC-certifierades år 2011 världens första rottingprodukter. Målet nu är att certifieringen ska omfatta fler länder i regionen.

– Tidigare exploaterades stora skogsområden för risodlingar och annat, men tack vare certifieringen har skogen vuxit

upp igen. Det faktum att vi har en nationalpark nära oss har också bidragit till att fler förstått hur viktigt det är att skydda skogen, tror Linthong Vilaisack. Rotting är en klängväxt (egentligen en palm) som ofta sammanblandas med bambu, men det som utmärker rotting är att den kan böjas och formas till exempelvis stolar och bord. Totalt finns det närmare 600 olika sorters rottingväxter, varav ett 50-tal används för möbelproduktion och annat (en del är också ätliga). Rottingen använder andra växer för att "klättra upp" mot solljuset och en rottingväxt kan bli över hundra meter lång.

Omkring 90 procent av all rotting som vidareförädlas kommer från naturliga skogar. Samtidigt minskar rottingen snabbt både på grund av att vissa rottingarter överutnyttjas och att skogen rottingen växer i avverkas. En förutsättning för att det ska finnas rotting också i framtiden är därför att produktionen blir miljömässigt hållbar.

– De FSC-certifierade rottingskogarna bidrar både till den lokala ekonomiska utvecklingen och till att naturen skyddas. Ett system för vinstdelning, som innebär att 17 procent av inkomsterna går till lokala projekt och skogsvård, har gemensamt organiserats av WWF och byarna. Det berättar Bouavanh Phachomphonh, som ansvarar för rottingprojektet på WWF i Laos.

Totalt har mer än hundra byar i Laos varit med och utbildats genom åren i arbetet för en hållbar framställning av rotting. Många byar har också startat egna plantskolor och odlingar. Khensy Milatid leder en grupp i byn Thaveng som tillverkar hantverksprodukter av rotting. Numera arbetar han den mesta delen av sin tid med att väva produkter av rotting och tillverka korgar av bambu.

– Nyligen var jag på en utställning för hantverk i huvudstaden och i framtiden så vill jag lära mig att göra fler och nya saker, berättar Khensy Milatid.

En annan viktig del i WWFs arbete med rotting är att påverka myndigheterna och bidra till en bättre lagstiftning som gynnar hållbar rottingproduktion. Här har regeringen i Laos tagit ett viktigt steg genom att sänka skatten på FSC-certifierad rotting.

Ett problem har dock varit att produktionen av FSC-certifierad rotting än så länge är liten.

– Tidigare hade jag problem att få tag på miljömässigt hållbar rotting, men FSC-certifieringen har gjort det möjligt

FOTO: SANTI SAYARATH / WWF

Linthong Vilaisack, ansvarig för byns skogskommitté.

”Vi är väldigt stolta över att våra rottingprodukter nu säljs på EU-marknaden. Samtidigt som skogen ger bättre skydd för djurlivet skapar vi arbets-tillfällen för människor från byn.”

FOTO: SIMONE STAMMBACH / WWF

MEKONGOMRÅDET

Mekongområdet rymmer en av världens absolut mest spektakulära artrikedomar. Här arbetar WWF i flera projekt med att skydda den biologiska mångfalden och samtidigt säkra lokalbefolkningens möjligheter till försörjning.

Sedan 2006 samarbetar IKEA och WWF kring hållbar rottingproduktion. Ett viktigt syfte med att utveckla en hållbar industri för rottingproduktion är att skydda den kvarvarande, naturliga skogen och samtidigt skapa fler arbetstillfällen för människor i Mekong-regionen.

att få en mer regelbunden leverans, vilket också är en förutsättning för våra kunder, säger Saykham Phetmanyvong som äger Danlao, ett mindre företag i Laos som tillverkar produkter av certifierad rotting.

Sextio procent av Danlos produktion går på export. I framtiden planerar Danlo att tillsammans med människorna i byarna ytterligare utöka produktionen av certifierad rotting och samtidigt öka kvaliteten på det som produceras.

Just behovet av att alla aktörer samverkar är också något som Tam Le Viet, ansvarig för WWFs rottingprojekt i Mekongregionen lyfter fram:

– Produktionen av hållbar rotting är bara kommersiellt möjligt om det finns en stabil marknad och en ständig återväxt i skogarna. Med hjälp av väl fungerande skogsvård, ansvarsfulla producenter och konsumenter så kan vi tillsammans se till så att detta fascinerande naturmaterial också har en framtid på lång sikt!

A man wearing a blue polo shirt and a dark cap is paddling a traditional dugout canoe through a calm body of water. The water reflects the surrounding dense mangrove forest, which is filled with lush green trees and hanging vines. The scene is peaceful and highlights the natural beauty of the mangrove ecosystem.

Madagaskars skattkammare Mangroven

MADAGASKAR. Mangroveskogarna som frodas längs Madagaskars västkust förser kustsamhällen med såväl mat, skydd och virke. Med hjälp av engagerade skolelever, lokal skogsförvaltning och smartare fiskemetoder får den hotade mangroven en ny chans.

Ett av många värdefulla ekosystem på Madagaskar är de mangroveskogar som frodas längs öns västkust. I trädkronorna häckar utrotningshotade fåglar och rotsystemen är en barnkamare för en lång rad fiskarter, kräftdjur och blötdjur. Men skogen är hotad.

– Vi behöver skydda skogen eftersom den håller på att förstöras. Vi har lärt oss att den är väldigt viktig men att den förstörs av människor. Skogen tar upp massor av koldioxid från atmosfären vilket motverkar klimatförändringarna, säger artonårige studenten Martin Ambignahy.

Han bor i Masoarivo, ett av flera samhällen i regionen som arbetar tillsammans med WWF för att bevara mangroven. Martin är ordförande för miljöklubben på Masoarivo High School som stöds av WWF och under det senaste året har han och hans klasskamrater planterat flera tusen mangrovesticklingar, med hjälp från lärare och föräldrar. Tre fjärdedelar överlever och efter två år har de blivit tillräckligt stora för att skydda kustremsan.

Befolkningen på Madagaskar är ung och för att skydda skogen är det viktigt att den unga generationen får lära sig mer om öns viktiga ekosystem. Skolans rektor, Bénédict André Rakotozafy, har genom projektet fått nya idéer att använda i undervisningen.

– När vi studerar naturvetenskap tar vi ut eleverna i mangroveskogen och undersöker olika arter med alla sinnen. Det ger bättre kvalitet åt undervisningen, säger han.

Människor som bor vid mangroven beskriver skogen som både sin marknadsplats och bank. Bland rötterna lever

fisk, krabbor och räkor som tjänstgör både som livsmedel och handelsvara. Utan skogen hade kustsamhällena haft stora svårigheter att försörja sig. Men mangroveskogen är mycket mer än så. När det stormar på havet skyddar den fastlandet och förhindrar att hus blåser sönder eller att jordbruksmark översvämmas. Människorna använder också träden som virke.

Samtidigt är mangroven utsatt för en allt större press. Brist på jordbruksmark i andra delar av landet gör att tusentals människor varje år flyttar ut till kustområdet och förvandlar värdefulla skogar till risfält. Samtidigt utarmas djurlivet av alltför finmaskiga fiskenät och fiskare som inte respekterar de tillåtna fiskeperioderna.

Men nu har flera kustsamhällen själva tagit över förvaltningen av skogen från staten, med stöd från WWF. Vissa delar av mangroven skyddas, medan andra träd får huggas ner för att användas för traditionella ändamål, som att bygga hus. Den illegala avverkningen anmäls till myndigheterna, och har i dag minskat.

”I dag ger krabbfångsten mig pengar som gör det möjligt att försörja min familj, låta mina barn gå i skolan och köpa ny utrustning. Min inkomst har tredubblats jämfört med tidigare, tack vare stödet från WWF som har lärt oss hur vi använder ny fiskeutrustning.”

Allt fler människor försörjer sig dessutom på hållbart krabbfiske. I kustsamhället Mangarahara bor fyrbarnsfadern och krabbfiskaren Peran.

Han berättar att det tidigare bara var fattiga människor som fiskade krabbor i mangroveskogarna, eftersom de inte har råd med de fiskenät och större båtar som krävs för att fånga fisk. Men för några år sedan öppnades marknaden upp för export av krabbor till Sydostasien och Kina och i takt med att efterfrågan ökade steg även priset.

– **I dag ger** krabbfångsten mig pengar som gör det möjligt att försörja min familj, låta mina barn gå i skolan och köpa ny utrustning. Min inkomst har tredubblats jämfört med tidigare, tack vare stödet från WWF som har lärt oss hur vi använder nya redskap, säger Peran.

De nya redskapen består bland annat av en nätbur som krabbfiskaren kan sänka ner i vatten och på så sätt hålla krabborna vid liv tills uppköparen kommer, i stället för att förvara dem i en säck och riskera att hälften av fångsten dör. En utvärdering av de nya metoderna tyder på att krabbfiskarnas fångster har ökat, samtidigt som förekomsten av krabbor i mangroveskogen har ökat. Nu vill alltför många människor delta i WWFs projekt.

MANGROVENS FRAMTID

De känsliga mangroveskogarna på Madagaskar hotas av stadsutveckling, överfiske och införsel av nya fiskarter. Destruktiva fiskemetoder hotar både det kustnära fisket och fisket ute till havs. WWF arbetar bland annat för att främja krabbfiske som en viktig och hållbar inkomstkälla på Madagaskar. En studie som utförts av WWF visar att ett av de enklaste sätten att skapa en länk mellan säkrare försörjning och en hållbar förvaltning av naturresurser är att göra det enklare för fiskare att sälja sina hållbart fångade krabbor. Arbetet för att sprida nya metoder för att fiska och förvara krabbor har blivit en stor framgång, med ökade intäkter på mellan 50 och 75 procent per dag.

FOTO: GERMUND SELLGREN / WWF

Medling löser konflikter i känsligt område

DR KONGO. – Tack vare det stöd jag fått har jag kunnat lösa flera konflikter som hade kunnat leda till våldsamheter mellan olika grupper och personer här i Itombwe.

Det säger Hilaire Isombya Besana, som är en av flera medlare som utbildats genom ett WWF-projekt.

Hilaire bor i samhället Mwenga i utkanten av Itombwe-massivet i Demokratiska Republiken Kongo. Itombwe är ett skogsområde som sträcker sig över 16 000 kvadratkilometer. Här lever bland annat de legendariska östliga låglandsgorillorna. Stora delar av Itombwe är i dag ett naturreservat och tanken är att lokalbefolkningen ska ha tillgång till resurser i reservatet, samtidigt som de bidrar till att skydda miljön och djuren.

Itombwe ligger också i utkanten av ett område präglad av våld och fattigdom och där militära konflikter pågått i flera decennier. Konflikterna har bidragit till

att öka osämjan mellan människor i vardagslivet, särskilt när begränsade resurser ska delas.

Runt 70 procent av befolkningen i området beräknas leva under fattigdomsgränsen. De flesta överlever på jordbruk och jakt och många bedriver också småskaliga gruvor. Gränser för gruvdrift och jakt måste sättas tillsammans med människor som bor i området. Begränsade resurser riskerar samtidigt att leda till konflikter.

Det här var en viktig anledning till att WWF började stödja lokala organisationer och byrå i deras arbete för att minska konflikterna i området kring naturreservatet. En av organisationerna i Mwenga leds av Richard Minyota Kateke:

– **Först och främst** måste vi bygga upp ett förtroende så att människor vill vända sig till oss när en konflikt uppstår. För att nå det har vi byggt upp ett system där folk hör av sig så snart det är en konflikt under uppsegling, på det sättet kan vi börja medla innan konflikten blivit akut. Sen gäller det för oss att förstå själva problemet och komma fram till en lösning som kan accepteras av båda partner. Genom de utbildningar som vi gick kunde vi lösa flera konflikter. En av dem var mellan två klaner som båda hävdade rätten till ett jaktområde. Vi lyckades identifiera vem ägaren var och resultatet accepterades av den andra klanen, säger han.

Hela byn arbetar tillsammans för hållbar utveckling

KENYA. Sedan WWF började arbeta i det lilla samhället Enego i Kenya har invånarnas inkomster ökat avsevärt samtidigt som belastningen på närmiljön minskat.

Det lilla teodlarsamhället Enego ligger i högländerna kring Nandi Hills, några mil från Victoriasjön i Kenya. Vidsträckt kullar och dalar är inbäddade i varmt gulgröna teodlingar, inrutade av rödbruna vägar som fått sin färg från den järnrika jorden.

Det har gått tio år sedan Enego påbörjade sin stora omställning. Byn kom att bli den första, "pilotbyn", i WWFs satsning där man stött samhällen på landsbygden att ställa om mot ett ekologiskt helhetstänk som samtidigt genererar inkomster. Genom att erbjuda rådgivning och utbildningar har WWF bidragit till att Enegos invånare har ökat sina inkomster avsevärt, samtidigt som belastningen på närmiljön minskat.

Avskogning är ett globalt och allvarligt miljöproblem som förutom erosion även orsakar utarmning av den biologiska mångfalden och leder till ökad växthuseffekt. Afrika är särskilt drabbat,

Peter Chengo, ordförande i byorganisationen.

"Vi fick lära oss hur vi kan plantera träd som försörjer oss med ved utan att förstöra skogen."

och även om det är stora skogsföretag som står för den värsta avverkningsen, så bidrar även lokalsamhällenas behov av ved och jordbruksmark till problemet. I Nandi Hills tog man till flera strategier för att spara på skogen.

– Vi fick lära oss hur vi kan plantera träd som försörjer oss med ved utan att förstöra skogen, berättar byorganisationens ordförande Peter Chengo. Nu odlar alla egna träd vid sina hus, ingen går längre till skogen för att hämta ved. För att bidra till den biologiska mångfalden har vi dessutom planterat utrotningshotade träd.

– Vi har utvecklat vår by till ett hållbart samhälle med ett helhetstänk. I dag använder vi de resurser vi behöver, men vi använder dem på ett hållbart sätt, utan att förstöra miljön. Vi bevarar resurser för våra barn och för framtiden, berättar Hosea Bett, ordförande i ungdomsgruppen.

FOTO: GERMUND SELLGREN / WWF

Världsnaturfonden WWF

1961

WWF grundades 1961 i Schweiz.
Den svenska organisationen
startade 1971.

100 +

WWF är verksamt i över 100
länder på 5 kontinenter.

5 MILJONER +

WWF har mer än 5 miljoner supportrar,
varav 195 000 i Sverige.

5 000 +

WWF har mer än 5 000 anställda
över hela världen.

Därför finns vi

För att hejda förstörelsen av jordens naturliga livsmiljöer och
bygga en framtid där människor lever i harmoni med naturen.

wwf.se